

Polityka dywidendy

Po wstąpieniu Polski do UE dostosowano prawo wewnętrzne w tej kwestii do postanowień dyrektywy Rady z 23 lipca 1990 r.⁶¹. W konsekwencji tego dostosowania od stycznia 2007 r. obowiązują w Polsce nowe zasady opodatkowania dywidend oraz innych dochodów z tytułu udziałów w zyskach osób prawnych otrzymywanych przez wspólników będących spółkami kapitałowymi mającymi siedzibę na terytorium państw UE oraz spełniającymi konkretne warunki. Ogólną zasadą wynikającą z dyrektywy Rady w sprawie opodatkowania dywidend powinno być takie samo opodatkowanie dywidend niezależnie od tego, czy są wypłacane przez spółki krajowe na rzecz wspólników krajowych, czy są wypłacane przez spółki z siedzibą w innym państwie UE.

Istotną cechą implementacji unormowań unijnej dyrektywy do wewnętrznego prawa podatkowego w Polsce jest opodatkowanie dywidend według jednolitej stawki — 19%. Między państwami UE nie ma jednak pełnej harmonizacji zasad opodatkowania dywidend.

Również w umowach bilateralnych o unikaniu podwójnego opodatkowania brak takiej harmonizacji. W związku z tym państwo, w którym siedzibę ma spółka wypłacająca dywidendę, może przyznać prawo do odliczenia części podatku zapłaconego przez tę spółkę przy wypłacie dywidendy wyłącznie spółce mającej rezydencję podatkową w tym państwie. Takie przepisy w tej kwestii obowiązywały w Polsce do końca 2006 r.⁶⁰

Należy zauważyć, że jednakowe traktowanie pod względem podatkowym spółek krajowych i zagranicznych oznacza pogorszenie warunków podatkowych dla spółek wyłącznie krajowych, czyli polskich rezydentów podatkowych. Prawdopodobnie wypłaty dywidendy w 2007 r. były wysokie, by spółki je otrzymujące mogły odliczyć możliwie największe kwoty zapłaconego podatku przez spółki wypłacające dywidendę.

Drugim ważnym elementem zmian w opodatkowaniu dochodów (przychodów) z dywidend oraz innych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych jest

⁶⁰ A. Borodo, Polskie prawo finansowe. Zarys ogólny. Toruń 2005, s. 58.

zwolnienie tych przychodów od podatku po spełnieniu łącznie następujących warunków:⁶¹

- wypłacającym dywidendę oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych jest spółka będąca podatnikiem podatku dochodowego, mająca siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- uzyskującym dywidendę oraz przychody z udziału w zyskach osób prawnych od spółki mającej siedzibę lub zarząd w Polsce jest spółka podlegająca w RP lub w innym państwie członkowskim UE albo w innym państwie należącym do EOG opodatkowaniu podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągnięcia,
- spółka otrzymująca dywidendę posiadała w 2008 r. bezpośrednio nie mniej niż 15% udziałów/akcji w kapitale zakładowym spółki wypłacającej dywidendę, a od 2009 r. posiada nie mniej niż 10-procentowy udział w kapitale zakładowym,
- spółka otrzymująca dywidendę musiała posiadać 15-procentowy udział w 2008 r., a od 2009 r. 10-procentowy udział w kapitale zakładowym spółki wypłacającej dywidendę nieprzerwanie przez 2 lata; wymóg ten nie musi być spełniony w chwili wypłaty dywidendy; przykładowo, można skorzystać ze zwolnienia dochodu z podatku, jeżeli udziały zostały nabyte rok czy pół roku przed otrzymaniem dywidendy; spółka, by nie stracić tego prawa do zwolnienia z podatku, nie może pozbyć się tych udziałów/akcji przed upływem 2 lat od ich nabycia; jeśli nie dotrzyma tego warunku — płaci podatek wraz z odsetkami.⁶²

Należy zaznaczyć, że zwolnienie z podatku nie ma zastosowania, jeżeli wypłata dywidendy będzie wynikiem likwidacji spółki dokonującej wypłaty dywidendy lub innych należności z tytułu udziału w zyskach osoby prawnej. Niespełnienie któregoś z warunków oznacza opodatkowanie tych przychodów według zasad wynikających z umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

Zróżnicowane są zasady i warunki rozliczania podatku od dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach m.in. w zależności od tego, czy spółka wypłacająca i otrzymująca dywidendę ma siedzibę lub zarząd w Polsce albo innym państwie członkowskim UE, czy rezydent podatkowy w Polsce otrzymuje dywidendę od spółki działającej w tzw. kraju trzecim, czyli kraju spoza UE, Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej, czy spółka otrzymująca dywidendę

⁶¹ Z. Ofiarski: Prawo finansowe. C.H. Beck, Warszawa 2006, s. 145.

⁶² Tamże, s. 146.

posiada bezpośrednio nie mniej niż 10-procentowy udział w kapitale spółki wypłacającej dywidendę nieprzerwanie przez okres 2 lat.

Polski rezydent podatkowy, podejmując działalność gospodarczą lub pracę poza krajem, powinien dokładnie przeanalizować umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania i zawarte w nich metody rozliczania podatku, by płacić możliwie najniższe kwoty podatku lub nie dopłacać podatku w kraju od dochodów osiągniętych za granicą. Pewnym sposobem na uniknięcie rozliczania się z podatku w Polsce może być przeniesienie rezydencji podatkowej.

BIBLIOGRAFIA

Borodo A., *Polskie prawo finansowe. Zarys ogólny*, Toruń 2005.

Gazeta Prawna - Podatki 2003 cz. 1, Grupa Wydawnicza INFOR sp. z o. o., Warszawa, 2003.

Głuchowski J., Hnndor D., Patyk J., Szymańska I., *Formy zmniejszenia wysokości podatków Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

Głuchowski J., *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 1998.

Ickiewicz J., *Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009.

Iwińska R., *Harmonizacja podatku dochodowego od osób prawnych w ramach Unii Europejskiej*, Monitor Podatkowy 2007.

Koperkiewicz-Mordel K., Chróścielewski W., Nykiel W., *Polskie prawo podatkowe – podręcznik akademicki*, wyd. Difin, Warszawa 2006.

Krasowska-Walczak G., *Finanse publiczne*, Wydawnictwo WSB, Poznań, 1996.

Litwińczuk H., *Podatki. Prawo polskie a prawo wspólnotowe*, Warszawa 2009.

Majchrzycka-Guzowska A., *Finanse i prawo finansowe*, PWN, Warszawa 2000.

Ofiarski Z., *Prawo finansowe*, C.H. Beck, Warszawa 2006.

Olchowicz I., *Rachunkowość podatkowa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2005.

Ostrowski K., *Prawo finansowe*, PWN, Warszawa 1999.

Owsiak S., *Polskie prawo podatkowe*, PWN, Warszawa 1999.

Owsiak S., *Finanse publiczne. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002.

Pazdan M., *Prawo prywatne międzynarodowe*, wyd. 10, Warszawa 2007.

Rozporządzenie Prezydenta RP z 27 czerwca 1934 r. Kodeks Handlowy (Dz.U. nr 57, poz. 502 z późn. zm.).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 8 maja 1991 r. w sprawie zakładów budżetowych (Dz.U. nr 42, poz. 184).

Rozporządzenie Ministra Finansów z 8 maja 1991 r. w sprawie gospodarstw pomocniczych jednostek budżetowych (Dz.U. nr 42, poz. 184).

Rozporządzenie Ministra Finansów z 3 kwietnia 1992 r. w sprawie podatku dochodowego od niektórych rodzajów dochodów zagranicznych osób fizycznych i osób prawnych mających miejsce zamieszkania lub siedzibę za granicą (Dz.U. nr 32, poz. 137).

Ruśkowski E., *Finanse Publiczne i prawo Finansowe*, t. 2, Biblioteka Przeglądu Podatkowego, Warszawa 2002.

Słoman J., *Podstawy ekonomii*, PWE, Warszawa 2001.

Sławski Cz., *Wszystko o podatkach, rachunkowości i finansach w 2003 roku*, Wydawnictwo Podatkowe GOFIN sp. z o. o., Gorzów Wlkp., 2003.

Sobiech J., *Finanse publiczne*, PWN, Warszawa 2000.

Świdorska K., *ABC rachunkowości dla menedżera*, POLTEXT, Warszawa 1996.

Ustawa z 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. nr 59, poz. 334 zm.; Dz.U. z 1993 r. nr 5, poz. 21, nr 44, poz. 201; z 1994 r. nr 4, poz. 17, nr 84, poz. 386).

Ustawa z 22 marca 1991 r. Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi i fun-duszami powierniczymi (Dz.U. z 1994 r. nr 58. poz. 239 tekst jednolity).

Ustawa z 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. nr 30, poz. 210 z późn. zm.).

Ustawa z 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne (Dz.U. z 1989 r. nr 27, poz. 148 z późn. zm.).

Ustawa z 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz.U. nr 60, poz. 253 i nr 80, poz. 350 i nr 111, poz. 480, z 1993 r. nr 134, poz. 646).

Ustawa z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. nr 20. poz. 104 i z 1990 r. nr 14, poz. 86).

Ustawa z 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. nr 53, poz. 234).

Ustawa z 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz.U. nr 35, poz. 195 i z 1992 r. Dz.U. nr 75,

poz. 368).

Ustawa z 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz.U. nr 17, poz. 92).

Ustawa z 22 marca 1991 r. o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych (Dz.U. z 1994 r. nr 58, poz. 239 tekst jednolity).

Ustawa z 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 1991 r. nr 46, poz. 203).

Ustawa z 20 lipca 1990 r. o partiach politycznych (Dz.U. nr 54, poz. 312).

Ustawa z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1991 r. nr 7, poz. 24 z późn. zm.).

Ustawa z 21 marca 1984 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. nr 49, poz. 196 z późn. zm.).

Ustawa z 23 listopada 1990 r. o łączności (Dz.U. nr 86, poz. 504 oraz z 1991 r. nr 69, poz. 293 nr 105, poz. 451).

Ustawa z 17 lutego 1960 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. z 1970 r. nr 4, poz. 35 z późn. zm.).

Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. nr 95, poz. 425 z późn. zm.).

Ustawa z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. nr 12, poz. 49; z 1989 r. nr 35, poz. 192 i z 1991 r. nr 7, poz. 25).

Ustawa z 5 stycznia 1991 r. Prawo budżetowe (Dz.U. z 1993 r. nr 72, poz. 344 tekst jednolity z późn. zm.).

Ustawa z 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. nr 41, poz. 324; z 1990 r. nr 26, poz. 149; nr 34, poz. 198 i nr 86, poz. 504, oraz z 1991 r. nr 31, poz. 128; nr 41, poz. 179, nr 73, poz. 321, nr 105, poz. 452, nr 106, poz. 457, nr 107, poz. 460 oraz z 1993 r. nr 28, poz. 127, Dz.U. nr 134, poz. 646).

Art. 8 i 9 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Wach K., *Systemy podatkowe krajów Unii Europejskiej*, Oficyna Ekonomiczna, Poznań 2005.

Ziółkowska W., *Finanse publiczne teoria i zastosowanie*, Wydawnictwo WSB, Poznań 2002.